

•nakkila.

YLEINEN TUKI

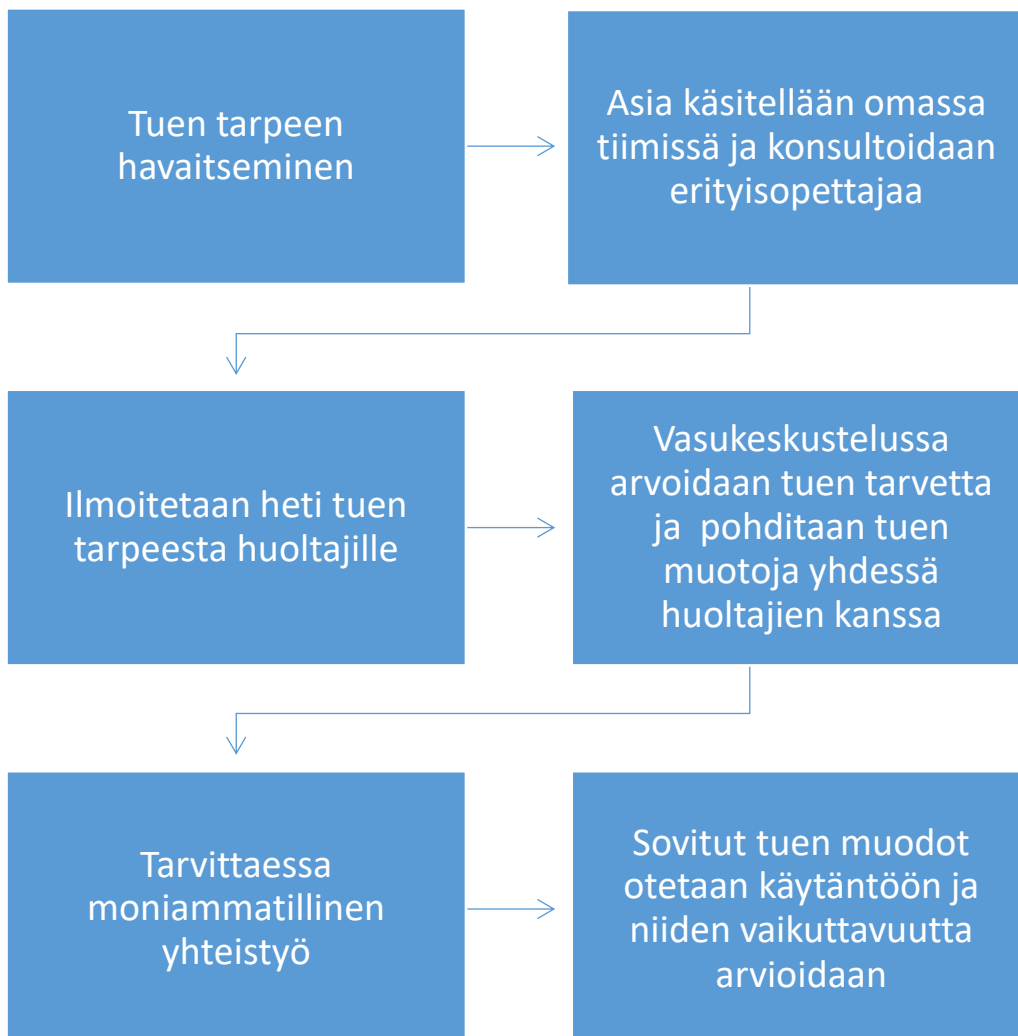
Yleinen tuki varhaiskasvatuksessa

13. MARRASKUUTA 2023
PÄIVÄKOTI KUPERKEIKKA

Yleinen tuki kuuluu kaikille lapsille varhaiskasvatuksessa ja on ensimmäinen keino vastata lapsen tuen tarpeeseen. Se on lyhytkestoista ja tuen muotoja on käytössä yksi tai enintään muutama. Yleinen tuki toteutetaan osana perustoimintaa ja ensisijaisesti lapsen omassa vertaisryhmässä. Tavoitteena on vaikuttaminen varhaisessa vaiheessa, jotta mahdolliset haasteet eivät pääse moninaistumaan. Lapsi voi tarvita yksilöllistä yleistä tukea esimerkiksi tiettyihin taitoihin kuten kielen kehitykseen tai itsesäätelytaitoihin liittyen. Tietyntilanteet kuten siirtymätilanteet tai kaverisuhteet ja leikkiminen voivat olla tilanteita, joissa lapsi tarvitsee enemmän tukea. (kulttuuriministeriö, 2023)

Kun ryhmässä havaitaan lapsen tuen tarve, varhaiskasvatuksen opettaja konsultoi erityisopettajaa. Myös huoltajille ilmoitetaan heti, kun lapsella havaitaan tuen tarvetta. Varhaiskasvatuksen opettajan johdolla ryhmän henkilöstö yhdessä erityisopettajan kanssa suunnittelee tarvittavia tukitoimia. Huoltajat kutsutaan varhaiskasvatussuunnitelma-keskusteluun, jossa he pääsevät osallisiksi tuen suunnitteluun.

Lapsen tuen tarpeen arvioinnin ja tuen toteuttamisen eteneminen

Ryhmän laadukas pedagogiikka ja vahva yleinen tuki on kaiken perusta. Pedagogisilla järjestelyillä ja erilaisilla työtavoilla kuten suunnitelmallisella toiminnan eriyttämisellä ja selkeällä päiväjärjestyksellä voidaan ennalta ehkäistä vaikeuksia. Lisäksi lapsen ympäristöön tulee kiinnittää huomiota ja etsiä ratkaisuja niin, etteivät ympäristötekijät vahvista lapsen kasvun tai oppimisen pulmia. Tukitoimena voidaanakin poistaa häiriötekijöitä, jakaa ryhmää eri tiloihin ja kiinnittää huomiota ympäristön aistiärsyksiin, kuten taustameluun, kirkaaseen valaistukseen ja lapsen tuntoaistimuksiin. Nämä erilaiset järjestelyt ja työtavat tukevat ryhmän kaikkia lapsia. (Opetushallitus, Lapsen tuki varhaiskasvatuksessa OSA 3, 2023) (Sandberg, 2021)

Lisäksi on tärkeää huomioida aikuisten vuorovaikutusta ja toimintatapoja. On hyvä muistaa aktiivisesti pohtia omaa toimintaansa ja miten se vaikuttaa lapsen toimintaan. Jokaisen aikuisen tulisikin tiedostaa millä tavoin antaa ohjaavaa palautetta sekä mihin kiinnittää huomiota lapsessa, onnistumisiin vai epäonnistumisiin. Onnistumisen kokemukset ovat todella tärkeitä, sillä ne motivoivat lasta oppimaan lisää sekä lisäävät ryhmään kuulumisen tunnetta. Kannustavalla ja ohjaavalla myönteisellä palautteella sekä onnistumisilla voimme rakentaa jokaista lasta vahvemmaksi varhaiskasvatuksessa. (Sandberg, 2021)

Tukea suunniteltaessa on tärkeää huomioida lapsen vahvuudet sekä mielenkiinnon kohteet ja kirjata nämä ylös varhaiskasvatussuunnitelmaan. Lapsen tulee myös itse saada osallistua suunnitelman tekoon kehitysvaiheeseensa sopivalla tavalla. Lisäksi lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan tulee kirjata tukitoimet konkreettisesti. Tavoitteet asetetaan pedagogiselle toiminnalle ja toimintaympäristölle. (Opetushallitus, Lapsen tuki varhaiskasvatuksessa OSA 3, 2023)

Tuen suunnittelussa käytetään apuna työkalupakkia. Työkalupakki pitää sisällään erilaisia yksittäisiä tukimuotoja. (Liite 1.)

Työkalupakin keinoja mm.

Myös erityisopettajan antama osa-aikainen tuki on mahdollista. Erityisopettaja voi olla ryhmissä auttamassa ja ottaa lapsia myös pieninä ryhminä tai yksittäin kanssaan työskentelemään.

Kun työkalupakissa olevia keinoja on kokeiltu ja arvioidaan, ettei tuki tunnu riittävältä siirrytään tehostettuun tukeen. Yleisestä tuesta ei tehdä hallinnollista päätöstä. Yleisessä tuessa voi kuitenkin olla käytössä myös tukipalveluita, kuten tulkitsemis- ja avustamispalveluita sekä apuvälineitä. Näiden tukipalveluiden käytöstä tehdään erikseen viranhaltijapäätös. Päätöksen tekee päiväkodin johtaja. (Opetushallitus, Varhaiskasvatuksen perusteet 2022, 2023)

Varhaiskasvattajan työväline apuna tukitoimien kuvaamiseksi ja suunnittelemiseksi

Lapsen nimi ja ryhmä: _____

Päiväys: _____

Pedagogisen tuen muodot:

<p>1. Oppimis- ympäristö</p>	<p>☐ Puhetta korvaavat kommunikaatiomenetelmät; tukiviittomat, kuvat (päiväjärjestys, pukeminen, riisuminen, ruokailu, wc- toiminnot, leikin valinta, ensin- sitten, toiminnanohjaus jne.), piirtäminen, teknologiset ratkaisut</p> <p>☐ Lelut, leikkivälineet ja muut tavarat selkeästi esillä</p> <p>☐ Leikkivälineiden ja muiden tavaroiden paikoilla kuvat (esim. laatikoiden reunassa, kaapin ovesa)</p> <p>☐ Työskentelytilan rajaaminen esim. leikki</p> <p>☐ Pelkistetty oppimisympäristö</p> <p>☐ Tarkkaavaisuutta vaativien tehtävien aikana ylimääräisten ärsykkeiden karsiminen huoneesta</p> <p>☐ Yhteisillä tuokioilla istumapaikka lähellä aikuista</p> <p>☐ Time timer käytössä eri tilanteissa näkyvällä paikalla</p> <p>☐ Lattiamerkit, merkityt kulkureitit</p> <p>☐ Lapselle varattu tietty rauhoittumispaikka (ei rangaistustarkoituksessa)</p>
<p>2. Toimintatapojen muokkaaminen</p>	<p>☐ Varhaiskasvattajien yhtenevät toimintatavat ryhmässä</p> <p>☐ Varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelu (myös tiimissä), havainnointi, dokumentointi, arviointi</p> <p>☐ Varhaiskasvattajien myönteinen tunneilmapiiri; keskinäisen vuorovaikutuksen malli lapsille</p> <p>☐ Selkeä strukturoitu päivärytmi</p> <p>☐ Päivittäistoimintojen rauhoittaminen, kiireettömyyden lisääminen, harjoitellaan yhdessä</p> <p>☐ Ohjeet selkeästi, lyhyesti, toistaen, toisin sanoin</p> <p>☐ Lapsen kannustaminen, positiivinen palaute, positiiviset ja kannustavat toimintaohjeet</p> <p>☐ Odotustilanteiden minimointi</p> <p>☐ Ulkoilun / liikunnan lisääminen, ohjatut leikit</p>

	☐ Toiminnalliset työtavat ☐ Aikuisen tuki vapaissa ja ohjatuissa toiminnoissa sekä siirtymätilanteissa ☐ Toiminnan jakaminen pienryhmiin ☐ Yksilöohjaus ☐ Ryhmän toiminnan eriyttäminen / porrastaminen ☐ Yhteisten tuokioiden selkeä struktuuri, kuvat / mallintaminen toiminnan ennakoinnissa ☐ Ohjattujen tuokioiden tauottaminen (tauokojen aikana esim. taukoliikuntaa) ☐ Selkeät säännöt ja toimintamallit eri tilanteissa, lapsen myönteinen käytös → palkkio, lapsen häiritsevä käytös → seuraamus ☐ Sopivan tasoiset tehtävät lapselle ☐ Sensomotoriset harjoitukset / oman kehon hahmottamista tukeva toiminta ☐ Kuvitetut laulut, lorut, kertomukset, sadut ☐ Toiminta- tai leikkiryhmät ☐ Time timer / tiimalasi lapsen oman toiminnan ohjauksen tukena ☐ Tarkkaavuuden ylläpitämisen tukena keskittymistä vaativalla tuokiolla mahdollisuus tehdä jotain, mikä ei häiritse toisia (esim. kädessä jokin pyöriteltävä esine) ☐ Aktiivi-istuin ("nyppylätyyny") ☐ Painopeitto, painomato jne. ☐ "Liikennevalot" tai vaihtoehtoisesti peukku
3. Yhteistyö	☐ Keskustelut huoltajan kanssa (positiivisen palautteen antaminen lapsen kehityksestä) ☐ Yhteistyö varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa ☐ Yhteistyö päiväkodinjohtajan kanssa ☐ Yhteistyö muiden asiantuntijoiden kanssa
4. Materiaali -ja tietopankit	<p>Kuvapankin yhtenäinen hyödyntäminen yleisen tuen osalta.</p> <p>Sähköisen tietopankin hyödyntäminen yleisen tuen materiaalin osalta</p>
5. Leikki	☐ Leikin valintakuvat Leikin ohjaus - leikin aloitus - leikin rikastaminen - leikin havainnointi

Lainatut lähteet

kulttuuriministeriö, O. j. (28. syyskuu 2023). *Varhaiskasvatuksen tuesta usein kysyttyä*. Noudettu osoitteesta Opetus- ja kulttuuriministeriö: <https://okm.fi/varhaiskasvatuksen-tuesta-kysyttya>

Opetushallitus. (12. Lokakuu 2023). *Lapsen tuki varhaiskasvatuksessa OSA 3*. Noudettu osoitteesta Opetushallitus: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-lapsen-tuki-varhaiskasvatuksessa>

Opetushallitus. (21. Lokakuu 2023). *Varhaiskasvatuksen perusteet 2022*. Noudettu osoitteesta Opetushallitus: <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteet-2022>

Sandberg, E. (2021). *Pedagoginen tuki*. Jyväskylä: PS-kustannus.